

USTAWA O GRACH HAZARDOWYCH PRZYCZYNĄ UBYTKÓW DOCHODÓW PAŃSTWA W LATACH 2010–2019

Streszczenie. Branża hazardowa odznacza się wysoką dochodowością i generuje liczne miejsca pracy, a w związku z tym zasila budżet państwa i państwowe fundusze celowe. Po wprowadzeniu ustawy o grach hazardowych dochody państwa z działalności hazardowej znacznie spadły. Celem artykułu jest ukazanie kategorii dochodów państwa związanych z branżą hazardową, a także przyczyn i rozmiaru ubytków tych dochodów. Podobnego zadania nikt dotąd się nie podjął, dlatego artykuł może się przyczynić do wypełnienia luki w tym obszarze prawa finansowego.

Słowa kluczowe: ustawa hazardowa, dochody budżetowe, państwowe fundusze celowe, ubytki dochodów

Klasyfikacja JEL: Y4

* Magister prawa, Dolnośląski Urząd Celno-Skarbowy we Wrocławiu, e-mail: jerzy.politowicz@interia.pl, <https://orcid.org/0000-0002-4315-9367>

Hazard ma charakterystyczne cechy, jak przypadkowość (losowość), wygrana lub przegrana, a także reguły rozgrywanych gier¹. Działalność hazardowa jest szczególnym rodzajem działalności gospodarczej², generującym wysokie zyski wynikające z ekonomicznej eksploatacji naturalnej ludzkiej skłonności do hazardu³. Wysoka dochodowość tej działalności sprawia, że jest w zainteresowaniu zorganizowanych grup i związków przestępczych, których celem jest przejęcie jak największej części, należnych państwu i podmiotom prowadzącym działalność hazardową, dochodów z hazardu. Niezależnie od tego działalność hazardowa stanowi podatny grunt dla różnego rodzaju przestępczości, szczególnie sprzyja procederowi prania pieniędzy⁴. Z kolei uczestnictwo w hazardzie może być przyczyną uzależnienia, które często prowadzi do bankructwa hazardzisty, zniszczenia jego więzi rodzinnych, towarzyskich czy zawodowych, w skrajnych przypadkach do całkowitego wykluczenia z życia społecznego i bankructwa jego rodziny⁵. Uzależnienie od hazardu zaliczane jest do katalogu chorób i opisywane w ramach powszechnych klasyfikacji zaburzeń zachowania⁶. Z tych przyczyn większość państw, w tym Polska, przypisuje sobie prawo do sprawowania ścisłego nadzoru i kontroli nad działalnością hazardową⁷.

Obowiązującym aktem prawnym regulującym zasady zarządzania i warunki prowadzenia działalności hazardowej, instrumenty kontroli tej działalności oraz jej opodatkowania jest Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych⁸, z datą obowiązywania od 1 stycznia 2010 r. Jednocześnie informacje umieszczone w sprawozdaniach Rady Ministrów z wykonania budżetu państwa za poszczególne lata w okresie 2009–2019 wskazują, że wprowadzeniu ustawy o grach hazardowych towarzyszyły znaczne

¹ I.N. Rose, M.D. Owens, *Internet Gaming Law*, New York 2009, s. 1.

² Por. M. Czyżak, *Prowadzenie gier hazardowych w Internecie w świetle polskiego prawa*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2011, nr 651, s. 299.

³ L. Wilk, *Systemowa lokalizacja przepisów karnych dotyczących hazardu*, „Państwo i Prawo” 2011, nr 10, s. 59.

⁴ L. Wilk, *Hazard. Studium kryminologiczne i prawne*, Warszawa 2012, s. 96.

⁵ M. Czyżak, *Odpowiedzialność za nielegalne zarządzanie gier hazardowych w polskim systemie prawnym*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 2009 nr 2, s. 13.

⁶ S. Pużyński, J. Wciorka, *Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne*, Kraków 2007, s. 69 i n.

⁷ L. Wilk, *Systemowa lokalizacja przepisów karnych...*, s. 59.

⁸ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 2094 ze zm.

spadki dochodów państwa z podatku od gier⁹. Należy brać pod uwagę, że oprócz podatku od gier z hazardem należy wiązać wiele innych kategorii dochodów państwa, jak opłaty czy dopłaty, o których mowa w ustawie o grach hazardowych, podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych, a także dochody państwowych funduszy celowych.

2. PRZYCZYNY WPROWADZENIA USTAWY O GRACH HAZARDOWYCH

W Polsce współczesną działalność hazardową należy wiązać ze zmianami ustrojowymi dokonanymi w roku 1989¹⁰. Początkowo działalność tę regulowała Ustawa z dnia 29 lipca 1992 r. o grach losowych i zakładach wzajemnych¹¹, która wprowadziła monopol państwa na gry liczbowe, loterie pieniężne, wideoloterie i gry telebingo. Pozostała działalność hazardowa, w tym gry na automatach, mogła być prowadzona (na podstawie stosownego zezwolenia) przez spółki z siedzibą na terytorium Polski. W okresie obowiązywania ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych prawodawca co do zasady nie ograniczał popytu i podaży na usługi hazardowe¹². Kolejne zmiany tej ustawy, np. wprowadzone w 1997 r. progresywne opodatkowanie gier urządzanych w kasynach i salonach gier na automatach, nie miały ograniczać, ale pobudzać rozwój rynku gier hazardowych¹³.

Wobec braku odpowiednich postaw społecznych i właściwych metod kontroli¹⁴ w powiązaniu z postępem technicznym i związanym z nim rozpowszechnieniem się automatów do gier czy sieci Internet ustawa o grach losowych i zakładach wzajemnych straciła na aktualności, dlatego została zastąpiona wskazaną wcześniej ustawą o grach hazardowych. Głównym celem przyświecającym wprowadzeniu nowego aktu było zwiększenie

⁹ Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za poszczególne lata 2009–2019, <http://www.mf.gov.pl/> (dostęp: 15.07.2021).

¹⁰ G. Skowronek, *Prawne aspekty hazardu*, Wrocław 2012, s. 17.

¹¹ Dz.U. z 1992 r., Nr 68, poz. 341 ze zm.; tytuł ustawy w wyniku jej nowelizacji z 10 kwietnia 2003 r. (Dz.U. z 2003 r., Nr 84, poz. 774) otrzymał brzmienie „o grach i zakładach wzajemnych”.

¹² M. Duda-Hyz, *Funkcja stymulacyjna podatku od gier w ujęciu teoretycznym oraz w założeniach polskiego prawodawcy*, „Krytyka Prawa” 2018, t. 10, nr 2, s. 503.

¹³ Ibidem, s. 496.

¹⁴ G. Skowronek, *Prawne aspekty...*, s. 17.

ochrony społeczeństwa przed negatywnymi skutkami hazardu¹⁵. Wprowadzone zmiany¹⁶ polegały głównie na:

- stopniowej delegalizacji istotnych segmentów rynku hazardowego, tj. punktów gier na automatach o niskich wygranych i salonów gier na automatach;
- ograniczeniu reklamy i promocji hazardu;
- podwyższeniu opodatkowania podatkiem od gier;
- zwiększeniu wymogów administracyjnych związanych z rozpoczęciem działalności hazardowej;
- zwiększeniu sankcji za naruszenie przepisów regulujących warunki urzędowania i zasady prowadzenia działalności hazardowej¹⁷.

Oznacza to, że ustawa o grach hazardowych - w porównaniu z wcześniejszą regulacją - wprowadziła znacznie bardziej restrykcyjne rozwiązania dotyczące warunków urzędowania i zasad prowadzenia działalności hazardowej.

3. KRYTYKA ROZWIĄZAŃ WPROWADZONYCH USTAWĄ O GRACH HAZARDOWYCH

Przed wprowadzeniem ustawy o grach hazardowych nie zostały przeprowadzone badania medyczne czy statystyczne, które przyniosłyby wiarygodne informacje w zakresie negatywnych, społecznych skutków hazardu¹⁸. Pomimo to rozwiązania wprowadzone omawianym aktem koncentrują się na ochronie społeczeństwa przed negatywnymi skutkami hazardu z wykorzystaniem różnego rodzaju ograniczeń w świadczeniu usług hazardowych i dostępie do tych usług. W tej sytuacji nie sposób mówić o postrzeganiu przez prawodawcę hazardu w kategoriach efektywnego i stabilnego źródła dochodów państwa, chociaż możliwości czerpania z hazardu dochodów na cele publiczne mają w Polsce długie, sięgające pierwszej połowy XVIII w., tradycje¹⁹.

¹⁵ Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o grach losowych, zakładach wzajemnych i grach na automatach oraz o zmianie niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 771/II kadencja.

¹⁶ *Ustawa przemebluje polski rynek gier hazardowych*, <http://biznes.onet.pl/ustawa-przemebluje-polski-rynek-gier-hazardowych,18554,3061183,1,news-detaj>, podają za L. Wilk, *Hazard...*, s. 116.

¹⁷ L. Wilk, *Hazard...*, s. 117.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ M. Duda-Hyz, *Loterie jako instrumenty pozyskiwania dochodów państwa w polskim prawie skarbowym w latach 1768–1871*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 2017, t. 69, z. 2, s. 106.

Wprowadzone ustawą o grach hazardowych rozwiązania w znacznej mierze okazały się nieprzemyślane, a nawet szkodliwe dla finansów państwa.

Po pierwsze, regulacje ograniczające zasady prowadzenia działalności hazardowej wprowadzone zostały z pominięciem poddania ich procedurze notyfikacji²⁰. Było to przyczyną trwającego blisko pięć lat (zarówno w doktrynie, jak i sądownictwie) sporu odnośnie do prawnej skuteczności wprowadzonych ograniczeń, a tym samym możliwości ich egzekwowania przez służby państwa.

Po drugie, zdelegalizowane zostały takie segmenty rynku hazardowego, jak gry na automatach o niskich wygranych czy salony gier na automatach, które w ostatnim roku obowiązywania poprzedniej regulacji (2009) generowały łącznie 14 mld 823 mln zł przychodów, co stanowiło ok. 73% całego rynku hazardowego i ok. 50% wpływów z podatku od gier. Dodatkowo segment gier na automatach o niskich wygranych był najszybciej rozwijającym się segmentem rynku hazardowego, który w roku 2009 odpowiadał za wzrost całego rynku hazardowego²¹. Delegalizacja tych segmentów nie odpowiadała realiom rynku i w konsekwencji okazała się niemożliwa do wyegzekwowania.

Po trzecie, podwyższone zostały obciążenia fiskalne podatkiem od gier, m.in. wygrane w pokera opodatkowane zostały na poziomie 25%, co stanowiło najwyższy podatek na świecie²².

Okoliczności te okazały się podatnym podłożem do powstania i utrwalenia się szarej strefy w obszarze działalności hazardowej, przyczyniając się do destabilizacji rynku hazardowego, zmniejszenia udziału kontroli państwa odnoszącej się do uczestników gier hazardowych, a przede wszystkim znacznego spadku dochodów państwa z hazardu.

Ustawodawca dostrzegł wskazane zagrożenia, czego przejawem były zmiany rozwiązań wprowadzonych ustawą o grach hazardowych. Ustawą z dnia 26 maja 2011 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw²³ wprowadzona została możliwość organizacji zakładów

²⁰ Notyfikacja to instytucja prawa Unii Europejskiej (UE), obligująca państwo członkowskie zamierzające wprowadzić zmiany gospodarcze na terenie swojego kraju do przedstawienia projektowanych przepisów innym krajom Wspólnoty w celu ustalenia zgodności z zasadami UE, m.in. jednolitego rynku czy swobodnego przepływu towarów i usług.

²¹ Informacja o realizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych w 2009 roku, Warszawa 2010, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.07.2021).

²² P. Langier, *Setki milionów złotych nie dla Polski. Nie chcemy ich*, <https://sport.onet.pl/inne-sporty/ustawa-hazardowa-w-polsce-ocena/38wedk5> (dostęp: 15.09.2021).

²³ Dz.U. z 2011 r., Nr 134, poz. 779.

wzajemnych w sieci Internet, pod warunkiem uzyskania stosownego zezwolenia. Uzasadniając ograniczenie możliwości urządzania gier hazardowych on-line wyłącznie do zakładów wzajemnych, wskazywano, że nie są to gry zaliczane do tzw. twardego hazardu i wiąże się z nimi mniej zagrożeń społecznych²⁴. Należy przy tym podkreślić, że wprowadzając przepisy stanowiące podstawy prawne do urządzania zakładów wzajemnych przez Internet, nie kierowano się potrzebą stworzenia ram prawnych dla rozwoju konkurencyjnego rynku tego rodzaju gier, a tym samym istotnego zwiększenia liczby podmiotów odprowadzających podatek od gier z tego tytułu²⁵. Ustawą z dnia 7 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw²⁶ odformalizowane zostały wymagania dotyczące organizowania loterii fantowych i bingo fantowych. Ustawą z dnia 12 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych²⁷ udostępniony został zagranicznym operatorom dostęp do krajowego rynku hazardowego. Ustawą z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw²⁸ umożliwiony został dostęp do gier na automatach w salonach gier na automatach, a także do gier „kasynowych” organizowanych w sieci Internet przez podmiot realizujący monopol państwa.

Działania ustawodawcy zasadniczo zmierzały w kierunku poszerzenia dostępu obywateli do usług hazardowych oraz udziału monopolu państwa w rynku hazardowym. Jednakże działania te nie zmieniły faktu, że ustawa o grach hazardowych uznawana była za jedną z najgorszych w Europie²⁹. Nie tylko bowiem nie zwalczała szarej strefy, lecz sprawiała, że „pieniądze liczone w setkach milionów złotych” stanowiły dochody ościennych państw – tak było m.in. w przypadku mistrzostw Polski w pokerze, które rozgrywane były w Czechach lub na Słowacji³⁰. Ministerstwo Finansów miało informacje na ten temat, jednakże stało na stanowisku, że priorytetem państwa w obszarze rynku hazardowego jest utrzymanie liczby uzależnionych

²⁴ Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3860/VI kadencja, s. 1–2.

²⁵ Wypowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów Jacka Kapicy na posiedzeniu podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw w dniu 15 marca 2011 r., zapis dźwiękowy, Archiwum Sejmu.

²⁶ Dz.U. z 2014 r., poz. 1717.

²⁷ Dz.U. z 2015 r., poz. 1201.

²⁸ Dz.U. z 2017 r., poz. 88.

²⁹ P. Langier, *Setki milionów złotych...*

³⁰ Ibidem.

od hazardu na poziomie nie wyższym niż obecny³¹. Warto przy tym dodać, że z badań przeprowadzonych w 2019 r. przez Centrum Badania Opinii Społecznej, obejmujących okres od marca 2018 do maja 2019 r.³², wynika, że szacunkowa liczba Polaków (w wieku 15 lat i więcej) uprawiających patologiczny hazard wynosiła 27 073 osoby³³. Oznacza to, że uzależnieni od hazardu w stosunku do ogółu mieszkańców Polski (ok. 38 mln) stanowili problem marginalny. Ponadto polskie władze nie dysponowały środkami, które mogły zakazać udziału polskich obywateli w grach hazardowych za granicą. Jednocześnie udział szarej strefy w obszarze hazardu w Polsce był znaczny. Wyrażane były opinie, że nawet 90% gier hazardowych na automatach w Polsce było rozgrywanych z naruszeniem zasad określonych ustawą o grach hazardowych³⁴. To ostatnie jest istotne z tego względu, że podwyższone ryzyko uzależnienia od hazardu w sposób szczególny dotyczy pozbawionych kontroli państwa uczestników gier na automatach³⁵.

Dodatkowo należy wskazać, że współczesny hazard to światowy przemysł w postaci państwowych, samorządowych i prywatnych loterii, komercyjnych kasyn gry, salonów gier, totalizatorów i bukmacherów³⁶. Prognozuje się, że w 2022 r. roczne przychody branży hazardowej na świecie mogą przekroczyć 600 mld dol.³⁷ Dochody z hazardu mogą, a może nawet powinny, w istotny sposób zasilać dochody państwa.

³¹ Ibidem.

³² Raport z projektu badawczego CBOS „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019”, <https://www.prawo.pl/zdrowie/od-czego-uzaleznienia-sa-polacy-wyniki-raportu-cbos-z-2019-r,495779.html> (dostęp: 30.09.2021).

³³ Ibidem.

³⁴ P. Śmiałek, *Hazardowa działalność gospodarcza w Polsce na tle stanowionego prawa*, „Studenckie Zeszyty Naukowe” 2018, t. 21, nr 36, s. 101.

³⁵ S.E. Fisher, *Measuring pathological gambling in children: The case of fruit machines in the U.K.*, „Journal of Gambling Studies” 1992, nr 8, s. 263–285; M.D. Griffiths, *Fruit machine gambling: The importance of structural characteristics*, „Journal of Gambling Studies” 1993, nr 9, s. 101–120.

³⁶ K. Frąckowiak, *Nielegalny e-hazard. Studium prawnokarne i kryminologiczne*, Olsztyn 2019, s. 19.

³⁷ Research and Markets, *Worldwide Gambling Market – By Types (Digital, Offline), By Product (Casino, Lotteries, Poker, Betting), By Regions – Drivers, Opportunities, Trends, and Forecasts 2016–2022*, <https://www.researchandmarkets.com/research/kcsjlt/worldwide> (dostęp: 15.06.2021).

Z tych przyczyn argumentacja Ministerstwa Finansów, uzasadniająca wprowadzone ustawą o grach hazardowych rozwiązania koniecznością ochrony interesu społecznego, wydaje się wątpliwa.

4. UBYTKI DOCHODÓW W PODATKU OD GIER

Podatek od gier stanowi źródło podatkowych dochodów budżetu państwa. W 2009 r. wpływy z podatku od gier wyniosły 1 mld 576 mln zł i były o 147,8 mln zł wyższe niż w roku 2008. Ponad 10-procentowy wzrost wpływów był zasługą segmentu gier na automatach o niskich wygranych, który odnotował wzrost aż o 65,5% w stosunku do roku poprzedniego i zrekompensował 4-procentowy spadek łącznych wpływów z pozostałych segmentów gier i zakładów³⁸.

W 2010 r. wpływy z podatku od gier wyniosły 1 mld 625 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego były wyższe o 3,1%³⁹. Niekorzystny efekt podatkowy zmian systemowych wprowadzonych ustawą o grach hazardowych nie był jeszcze wyraźny. Obowiązywał bowiem okres przejściowy wygaszania segmentu gier na automatach, odpowiadających za znaczne wpływy w podatku od gier.

W roku 2011 można już było dostrzec niekorzystny podatkowy efekt zmian systemowych wprowadzonych ustawą o grach hazardowych. Wpływy z podatku od gier wyniosły 1 mld 477 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego były niższe o 9,1%, pomimo wzrostu o 9,3% dochodów podatkowych ogółem. Spadek dochodów z podatku od gier był wynikiem wygaszania segmentu gier na automatach⁴⁰.

W 2012 r. wpływy z podatku od gier wyniosły 1 mld 442 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego były niższe o 2,4%, pomimo wzrostu dochodów podatkowych ogółem o 2,1%. Spadek dochodów z podatku od gier wynikał z wygaszania segmentu gier na automatach⁴¹.

W roku 2013 r. wystąpił dalszy niekorzystny efekt podatkowy zmian systemowych wprowadzonych ustawą o grach hazardowych. Wpływy z podatku

³⁸ Informacja o realizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych w 2009 roku...

³⁹ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2010 roku, Warszawa 2011, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.07.2021).

⁴⁰ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2011 roku, Warszawa 2012, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁴¹ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2012 roku, Warszawa 2013, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

od gier wyniosły 1 mld 304 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego były niższe o 9,6%, pomimo wzrostu dochodów podatkowych ogółem o 2,7%. Przyczyną spadku dochodów z podatku od gier było wygaszanie segmentu gier na automatach⁴².

W roku 2014 r. wpływy z podatku od gier osiągnęły najniższy od chwili wprowadzenia ustawy o grach hazardowych poziom 1 mld 235 mln zł. Wpływy te spadły o 5,3%, przy wzroście dochodów podatkowych ogółem o 5,4%. Przyczyną spadku dochodów z podatku od gier było wygaszanie segmentu gier na automatach i znaczny wzrost szarej strefy w obszarze działalności hazardowej⁴³.

W roku 2015 r. wpływy z podatku od gier wyniosły 1 mld 337 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 8,3%, przy wzroście wpływów podatkowych ogółem o 1,9%. Pomimo wzrostu dochodów z podatku od gier jego wysokość kształtowała się na bardzo niskim poziomie. Przyczyną tego ostatniego było wygaszenie segmentu gier na automatach i znaczny udział nielegalnego rynku gier na automatach⁴⁴.

W roku 2016 r. wpływy z podatku od gier wyniosły 1 mld 407 mln zł, co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 5,2% i pozostaje na tym samym poziomie co wpływy podatkowe ogółem. Wysokość wpływów z podatku od gier kształtowała się na niskim poziomie ze względu na delegalizację segmentu gier na automatach i znaczny udział szarej strefy⁴⁵.

W roku 2017 r. wpływy z podatku od gier wyniosły 1 mld 640 mln zł, co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 16,6%, przy wzroście dochodów podatkowych ogółem o 15,4%. Wzrost wpływów z podatku od gier jest wynikiem zmian systemowych wprowadzonych nowelizacją ustawy o grach hazardowych z dnia 15 grudnia 2016 r., która weszła w życie 1 kwietnia 2017 r. Celem tej nowelizacji było zmniejszenie udziału szarej strefy w segmencie gier na automatach oraz w sieci Internet⁴⁶. W praktyce nowelizacja ta znacznie ograniczyła udział szarej strefy w segmencie zakładów wzajemnych

⁴² Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2013 roku, Warszawa 2014, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁴³ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2014 roku, Warszawa 2015, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁴⁴ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2015 roku, Warszawa 2016, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁴⁵ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2016 roku, Warszawa 2017, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁴⁶ Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 795/VIII kadencja.

w sieci Internet. Jednocześnie utrzymał się niekorzystny podatkowy efekt delegalizacji segmentu gier na automatach⁴⁷.

W roku 2018 r. wpływ z podatku od gier wyniosły 1 mld 902 mln zł, co stanowi wzrost o 16,0% w stosunku do roku poprzedniego, przy wzroście dochodów podatkowych ogółem o 10,8%. Głównym czynnikiem wzrostu wpływów z podatku od gier było ograniczenie szarej strefy w segmencie zakładów wzajemnych w sieci Internet. W dalszym ciągu utrzymał się niekorzystny podatkowy efekt likwidacji segmentu gier na automatach, czego nie zmieniło „pilotażowe” uruchomienie przez podmiot realizujący monopol państwa (Totalizator Sportowy Sp. z o.o.) salonów gier na automatach⁴⁸.

W roku 2019 dochody z tytułu podatku od gier wyniosły 2 mld 336,6 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 434,7 mln zł (nominalnie o 22,9%, realnie o 20,1%)⁴⁹. Głównym czynnikiem wzrostu podatku od gier były zmiany systemowe wprowadzone nowelizacją ustawy o grach hazardowych z 15 grudnia 2016 r. Udział szarej strefy w grach świadczonych przez Internet został ograniczony do 18,5%⁵⁰ i dzięki temu w roku 2019 osiągnięto dalszy pozytywny skutek w postaci przyrostu podatku z zakładów wzajemnych o 201 mln zł. W segmencie salonów gier na automatach odnotowano wzrost podatku od gier o 14,9 mln zł⁵¹, co nie zmienia faktu, że wpływy podatku od gier z segmentu salonów gier na automatach prowadzonych przez monopolistę kształtowały się na bardzo niskim poziomie.

W celu ustalenia rozmiaru ubytku dochodów z podatku od gier związanych z wprowadzeniem ustawy o grach hazardowych konieczna jest analiza wpływów tego podatku z uwzględnieniem czynników makroekonomicznych, jak inflacja i wskaźnik konsumpcji indywidualnej. Wyliczenie oparto na następujących danych:

- dochody z podatku od gier w roku 2009 (rok bazowy) i poszczególne lata 2010–2019;

⁴⁷ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2017 roku, Warszawa 2018, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁴⁸ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2018 roku, Warszawa 2019, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁴⁹ Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku, Warszawa 2020, <http://www.nik.gov.pl/> (dostęp: 15.09.2021).

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych w 2019 roku, Warszawa 2020, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

- wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI)⁵²;
- wskaźnik konsumpcji indywidualnej⁵³.

Opierając się na wpływach z podatku od gier w latach 2009–2019 z uwzględnieniem wskaźników CPI oraz konsumpcji indywidualnej, ubytki tego podatku wyniosły 3 mld 761,7 mln zł, z czego:

- w roku 2010 34,7 mln zł;
- w latach 2010–2011 333,9 mln zł;
- w latach 2010–2012 737,4 mln zł;
- w latach 2010–2013 1 mld 297,8 mln zł;
- w latach 2010–2014 1 mld 965,0 mln zł;
- w latach 2010–2015 2 mld 563,3 mln zł;
- w latach 2010–2016 3 mld 143,8 mln zł;
- w latach 2010–2017 3 mld 593,4 mln zł;
- w latach 2010–2018 3 mld 872,6 mln zł.

Należy podkreślić, że podane kwoty są jedynie szacunkowe i zakreslają rozmiar analizowanego zjawiska oraz jego tendencje. Wyliczone ubytki w podatku od gier nie uwzględniają tempa rozwoju (wzrostu) rynku hazardowego, dlatego należy odnosić je do dolnego przedziału szacowanych wielkości.

5. UBYTKI DOCHODÓW Z TYTUŁU OPŁAT

Opłaty związane z działalnością hazardową stanowią źródło niepodatkowych dochodów budżetu państwa. Ustawa o grach hazardowych nie spowodowała znaczących zmian w zakresie rodzaju i poziomu opłat. Opłaty te, w zależności od czynności, jakiej dotyczyły, uiszczane były na rzecz

⁵² Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (ang. *Consumer Price Index* – CPI) to indeks wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Stanowi najpopularniejszą na świecie miarę inflacji, która jest średnią ważoną cen towarów i usług nabywanych przez przeciętne gospodarstwo domowe. Przy obliczaniu indeksu bierze się pod uwagę tzw. statystyczny koszyk zakupów, który w Polsce ustala GUS. Wskaźnik ten kształtował się na poziomie: 2,6% dla roku 2010; 4,3% dla roku 2011; 3,7% dla roku 2012; 0,9% dla roku 2013; 0,0% dla roku 2014; –0,9% dla roku 2015; –0,6% dla roku 2016; 2,0% dla roku 2017; 1,6% dla roku 2018; 2,3% dla roku 2019. Zob. Komunikaty Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem za poszczególne lata 2010–2019, <https://www.stat.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).

⁵³ Wskaźnik konsumpcji indywidualnej kształtował się na poziomie: 2,7% dla roku 2010; 3,1% dla roku 2011; 0,7% dla roku 2012; 0,3% dla roku 2013; 2,4% dla roku 2014; 3,0% dla roku 2015; 3,9% dla roku 2016; 4,5% dla roku 2017; 4,2% dla roku 2018 i 3,8% dla roku 2019.

Ministerstwa Finansów lub na rzecz właściwych miejscowo Dyrektorów Izb Celných (od marca 2017 r. Dyrektorów Izb Administracji Skarbowej). Brak dostępnych informacji o dochodach z opłat wpłacanych na rzecz organów celnych. Z tego powodu analizę ograniczono do opłat wpłacanych na rachunek Ministerstwa Finansów. Do wyliczenia ubytków związanych z wprowadzeniem ustawy o grach hazardowych przyjęto:

- wpływy z opłat wpłacanych na rachunek Ministerstwa Finansów za poszczególne lata okresu 2009–2019⁵⁴;
- przytoczone wcześniej wskaźniki CPI i konsumpcji indywidualnej za poszczególne lata okresu 2010–2019.

Uwzględniając wpływy z opłat w latach 2009–2019, z korektą o wskaźniki CPI oraz konsumpcji indywidualnej, ubytki dochodów państwa z tytułu opłat wpłacanych na rachunek Ministerstwa Finansów wyniosły 610,6 mln zł, z czego:

- za rok 2010 51,9 mln zł;
- za lata 2010–2011 107,5 mln zł;
- za lata 2010–2012 165,2 mln zł;
- za lata 2010–2013 223,5 mln zł;
- za lata 2010–2014 283,0 mln zł;
- za lata 2010–2015 343,6 mln zł;
- za lata 2010–2016 405,7 mln zł;
- za lata 2010–2017 471,1 mln zł;
- za lata 2010–2018 539,3 mln zł.

Podobnie jak w przypadku podatku od gier, przytoczone kwoty ubytków są jedynie szacunkowe i nie uwzględniają dynamiki rozwoju rynku hazardowego. Z tej przyczyny należy je odnosić do dolnego przedziału szacowanych wielkości.

6. UBYTKI Z TYTUŁU DOPŁAT

Dopłaty związane z działalnością hazardową stanowią źródło niepodatkowych dochodów budżetu państwa. Ustawa o grach hazardowych nie spowodowała zmian w zakresie rodzaju i poziomu dopłat. Do wyliczenia

⁵⁴ Wpływy z opłat wpłacanych na rachunek Ministerstwa Finansów wyniosły: 49,3 mln zł dla roku 2009; 27,1 mln zł dla roku 2010; 28,4 mln zł dla roku 2011; 34,6 mln zł dla roku 2012; 22,7 mln zł dla roku 2013; 14,2 mln zł dla roku 2014; 4,5 mln zł dla roku 2015; 16,8 mln zł dla roku 2016; 19,6 mln zł dla roku 2017; 33,4 mln zł dla roku 2018; 15,6 mln zł dla roku 2019.

ubytków dochodów państwa z tytułu dopłat związanych z wprowadzeniem ustawy o grach hazardowych przyjęto:

- wpływy z dopłat za poszczególne lata okresu 2009–2019⁵⁵;
- przytoczone wskaźniki CPI oraz konsumpcji indywidualnej za poszczególne lata okresu 2010–2019.

Korygując wpływy z dopłat o wskaźniki CPI i konsumpcji indywidualnej, ubytki dochodów wyniosły 650,5 mln zł, z czego:

- za rok 2010 163,6 mln zł;
- za lata 2010–2011 326,1 mln zł;
- za lata 2010–2012 408,3 mln zł;
- za lata 2010–2013 591,8 mln zł;
- za lata 2010–2014 723,9 mln zł;
- za lata 2010–2015 681,6 mln zł;
- za lata 2010–2016 639,1 mln zł;
- za lata 2010–2017 672,4 mln zł;
- za lata 2010–2018 662,3 mln zł.

Podobnie jak w przypadku podatku od gier i opłat, przytoczone kwoty ubytków z tytułu dopłat nie uwzględniają dynamiki rozwoju rynku hazardowego, dlatego należy je odnosić do dolnego przedziału szacowanych wartości.

7. UBYTKI DOCHODÓW W PODATKACH DOCHODOWYCH ORAZ SKŁADKACH NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

Skutkiem szarej strefy w obszarze działalności hazardowej jest nie tylko uszczuplenie danin publicznoprawnych, o których mowa w ustawie o grach hazardowych (tj. podatku od gier, opłat i dopłat), lecz również dochodów państwa w podatkach dochodowych (stanowiących źródło podatkowych dochodów budżetu państwa) i państwowych funduszy celowych.

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych⁵⁶ przewiduje opodatkowanie wygranych z hazardu. Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 2 tego aktu od dochodów z tytułu wygranych w grach i zakładach

⁵⁵ Wpływy z dopłat (w kwotach nominalnych) kształtowały się na następującym poziomie: 748,3 mln zł dla roku 2009; 624,4 mln zł dla roku 2010; 680,8 mln zł dla roku 2011; 794,1 mln zł dla roku 2012; 701,7 mln zł dla roku 2013; 771,1 mln zł dla roku 2014; 961,2 mln zł dla roku 2015; 986,1 mln zł dla roku 2016; 959,0 mln zł dla roku 2017; 1 mld 45,7 mln zł dla roku 2018 i 1 mld 93,1 mln zł dla roku 2019.

⁵⁶ Tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1128.

wzajemnych uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego pobiera się zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości 10% wygranej lub nagrody. Podmiotem zobowiązanym do pobrania podatku jest zarządzający gry hazardowe lub zakłady wzajemne. Na podstawie art. 41 ust. 4 omawianej ustawy pobór podatku dokonuje się przed wypłaceniem graczowi wygranej. W przypadku gdy jednorazowa wygrana z gier hazardowych nie przekracza 2280 zł, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 6a przywołanego aktu, objęta jest zwolnieniem podatkowym⁵⁷. Odnośnie do gier hazardowych organizowanych w sposób nielegalny zastosowanie znajdują regulacje cywilnoprawne. Na podstawie art. 58 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny⁵⁸ nieważne z mocy prawa są umowy w zakresie gier i zakładów zakazanych przez obowiązujące ustawy, umowy mające na celu obejście ustawy oraz umowy sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Na podstawie art. 413 § 2 Kodeksu cywilnego roszczeń z gry lub zakładu można dochodzić tylko wtedy, gdy gra lub zakład były prowadzone na podstawie zezwolenia właściwego organu państwa⁵⁹. W konsekwencji dochody z nielegalnych gier hazardowych nie podlegają opodatkowaniu żadnym podatkiem. Inaczej mówiąc, w podatku dochodowym od osób fizycznych szara strefa skutkuje uszczupleniem tego podatku z tytułu niezgłoszonych do opodatkowania dochodów graczy od wygranych wyższych niż 2280 zł, a także dochodów uzyskanych przez nielegalnych operatorów z tytułu organizacji gier i zakładów. W przypadku gdy organizatorem gier jest podmiot prawny (spółka prawa handlowego), uszczuplony zostaje podatek dochodowy od osób prawnych z tytułu dochodów uzyskanych przez ten podmiot.

Istotnym dla dochodów państwa efektem wprowadzenia ustawy o grach hazardowych była likwidacja segmentu gier na automatach. Obsługą punktów oferujących tego typu gry legalnie trudniło się ok. 100 tys. osób⁶⁰, a w pierwszym miesiącu po wejściu w życie ustawy o grach hazardowych połowa tych osób straciła pracę⁶¹. Podmioty zatrudniające takich pracowników przestały odprowadzać zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych

⁵⁷ A. Słysz, *Opodatkowanie podatkiem od gier bukmacherstwa – rozważania na temat podatku, podatnika, stawki i wpływu podatku na stosunek wplaty do wygranej*, „Roczniki Administracji i Prawa” 2014, z. 1.

⁵⁸ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1740.

⁵⁹ L. Wilk, *Hazard...*, s. 141.

⁶⁰ *Ustawa przemebluje polski rynek gier...*

⁶¹ *Ibidem*.

z tytułu ich wynagrodzeń, a także składki na ich ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Te ostatnie stanowią źródło dochodów państwowych funduszy celowych, wpłacanych na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych⁶².

Ze względu na brak dostępnych informacji wyliczenie uszczupień dochodów państwa i państwowych funduszy celowych w zakresie, o jakim mowa w niniejszym punkcie, nie jest możliwe, jednakże zasady logiki wskazują, że ubytki te były znaczne.

8. WNIOSKI

Przeprowadzone rozważania pozwalają sformułować następujące wnioski.

Celem wprowadzenia ustawy o grach hazardowych nie był interes finansowy państwa, ale ochrona społeczeństwa przed negatywnymi skutkami hazardu.

Wprowadzone tym aktem rozwiązania, w szczególności delegalizacja wiodącego na rynku hazardowym segmentu gier na automatach, zwiększenie opodatkowania podatkiem od gier, zwiększenie wymogów administracyjnych związanych z rozpoczęciem działalności hazardowej, stanowiły podatny grunt do powstania i utrwalenia znacznych rozmiarów szarej strefy w obszarze działalności hazardowej.

Restrykcyjne rozwiązania w obszarze działalności hazardowej, w powiązaniu ze znacznym udziałem szarej strefy, w latach 2010–2019 przyczyniły się do ubytków:

- podatkowych dochodów budżetowych w podatku od gier w wysokości 3 mld 761,7 mln zł;
- niepodatkowych dochodów budżetu państwa z tytułu opłat podlegających wpłacie na rachunek Ministerstwa Finansów w wysokości 610,6 mln zł;

⁶² Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na mocy Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 423), jest dysponentem Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w ramach którego wyodrębnione są cztery fundusze: emerytalny, rentowy, chorobowy i wypadkowy. Każdy z nich odpowiada poszczególnym rodzajom ubezpieczenia. Z kolei obowiązkowa składka na ubezpieczenie zdrowotne, na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1285), podlega wpłacie na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Środki te przekazywane są do ich dysponenta, którym jest Minister Zdrowia.

- niepodatkowych dochodów budżetu państwa z tytułu dopłat w wysokości 650,5 mln zł,
- z tym zastrzeżeniem, że wskazane kwoty należy odnosić do dolnego przedziału szacowanych wielkości.

Z dużym prawdopodobieństwem można mówić o istotnych ubytkach dochodów państwa: z tytułu opłat podlegających wpłacie na rachunek izb celnych (od marca 2017 r. izb administracji skarbowych); w podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu wygranych w grze, osiągniętych z działalności w szarej strefie dochodów operatorów oraz z wynagrodzeń osób obsługujących działające w szarej strefie lokale; w podatku dochodowym od osób prawnych z tytułu osiągniętych z działalności w szarej strefie dochodów operatorów; a także państwowych funduszy celowych (emerytalnego, rentowego, zdrowotnego) z tytułu wynagrodzeń osób obsługujących lokale działające w szarej strefie, których wyliczenie nie jest możliwe ze względu na brak informacji.

Znaczny rozmiar szarej strefy w obszarze działalności hazardowej uzasadnia stanowisko, że ubytki dochodów państwa związane z wprowadzeniem ustawy o grach hazardowych są ogromne.

To ostatnie rodzi konieczność podjęcia działań w kierunku uwzględnienia interesu finansowego państwa w ustawie regulującej zasady urzędowania i warunki prowadzenia działalności hazardowej, a także jej opodatkowania. W tym celu pożądane jest wprowadzenie rozwiązań systemowych ograniczających szarą strefę poprzez stworzenie środowiska sprzyjającego prowadzeniu legalnej działalności gospodarczej w wyniku:

- poszerzenia prywatnym operatorom dozwolonego zakresu świadczenia usług hazardowych, zwłaszcza w segmencie gier na automatach;
- ograniczenia wymogów administracyjnych związanych z rozpoczęciem działalności hazardowej;
- dostosowania obciążeń publicznoprawnych usług hazardowych (na podstawie przeprowadzonych w tym zakresie analiz) do poziomu akceptowalnego przez graczy i stanowiącego faktyczną konkurencję w stosunku do tego typu usług świadczonych w warunkach szarej strefy.

Na koniec należy podkreślić, że wszelkie inicjatywy zmierzające do zwiększenia dochodów państwa, w obliczu ponoszenia przez państwo dodatkowych wydatków związanych z pandemią koronawirusa i koniecznością zwalczania jej skutków, nabierają szczególnie istotnego wymiaru.

UWAGA: poglądy wyrażone w artykule są poglądami autora, nie jego pracodawcy.

BIBLIOGRAFIA

- Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku, Warszawa 2020, <http://www.nik.gov.pl/> (dostęp: 15.09.2021).
- Czyżak M., *Odpowiedzialność za nielegalne zarządzanie gier hazardowych w polskim systemie prawnym*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 2009, nr 2.
- Czyżak M., *Prowadzenie gier hazardowych w Internecie w świetle polskiego prawa*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2011, nr 651.
- Duda-Hyz M., *Funkcja stymulacyjna podatku od gier w ujęciu teoretycznym oraz w założeniach polskiego prawodawcy*, „Krytyka Prawa” 2018, t. 10, nr 2, <https://doi.org/10.7206/kp.2080-1084.216>
- Duda-Hyz M., *Loterie jako instrumenty pozyskiwania dochodów państwa w polskim prawie skarbowym w latach 1768–1871*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 2017, t. 69, z. 2, <https://doi.org/10.14746/cph.2017.2.5>
- Fisher S.E., *Measuring pathological gambling in children: The case of fruit machines in the U.K.*, „Journal of Gambling Studies” 1992, nr 8, <https://doi.org/10.1007/BF01014653>
- Frąckowiak K., *Nielegalny e-hazard. Studium prawnokarne i kryminologiczne*, Olsztyn 2019.
- Griffiths M.D., *Fruit machine gambling: The importance of structural characteristics*, „Journal of Gambling Studies” 1993, nr 9, <https://doi.org/10.1007/BF01014863>
- Informacja o realizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych za 2009 rok, Warszawa 2020, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).
- Informacje o realizacji ustawy o grach hazardowych za poszczególne lata 2010–2019, <https://www.podatki.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).
- Komunikaty Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem za poszczególne lata 2010–2018, <https://www.stat.gov.pl> (dostęp: 15.09.2021).
- Langier P., *Setki milionów złotych nie dla Polski. Nie chcemy ich*, <https://sport.onet.pl/inne-sporty/ustawa-hazardowa-w-polsce-ocena/38wedk5> (dostęp: 15.09.2021).
- Pużyński S., Wciorka J., *Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne*, Kraków 2007.
- Raport z projektu badawczego CBOS „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019”*, <https://www.prawo.pl/zdrowie/od-czego-uzalezniensa-polacy-wyniki-raportu-cbos-z-2019-r,495779.html> (dostęp: 30.09.2021).
- Research and Markets, *Worldwide Gambling Market – By Types (Digital, Offline), By Product (Casino, Lotteries, Poker, Betting), By Regions – Drivers, Opportunities, Trends, and Forecasts 2016–2022*, <https://www.researchandmarkets.com/research/world-wide> (dostęp: 15.06.2021).
- Rose I.N., Owens M.D., *Internet Gaming Law*, New York 2009.
- Skowronek G., *Prawne aspekty hazardu*, Wrocław 2012.
- Słysz A., *Opodatkowanie podatkiem od gier bukmacherstwa – rozważania na temat podatku, podatnika, stawki i wpływu podatku na stosunek wpłaty do wygranej*, „Roczniki Administracji i Prawa” 2014, z. 1.
- Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za poszczególne lata 2009–2018, <http://www.mf.gov.pl/> (dostęp: 15.07.2021).

Śmiałek P., *Hazardowa działalność gospodarcza w Polsce na tle stanowionego prawa*, „Studenckie Zeszyty Naukowe” 2018, t. 21, nr 36, <https://doi.org/10.17951/szn.2018.21.36.93>

Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o grach hazardowych, druk sejmowy nr 2481/VI kadencja.

Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3860/VI kadencja.

Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 795/VIII kadencja.

Wilk L., *Hazard. Studium kryminologiczne i prawne*, Warszawa 2012.

Wilk L., *Systemowa lokalizacja przepisów karnych dotyczących hazardu*, „Państwo i Prawo” 2011, nr 10.

Wypowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów Jacka Kapicy na posiedzeniu podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw w dniu 15 marca 2011 r., zapis dźwiękowy, Archiwum Sejmu.

THE GAMBLING ACT CAUSES LOSSES IN THE STATE'S INCOME IN 2010–2019

Summary. The gambling industry is highly profitable and generates numerous jobs, and therefore contributes to the state budget and state special funds. Following the introduction of the Gambling Act, the state's income from gambling significantly decreased. The purpose of this article is to present the categories of state income related to the gambling industry, as well as the causes and size of the loss of these income. Nobody has undertaken a similar task so far, hence the article may contribute to filling the gap in this area of financial law.

Keywords: gambling law, budget revenues, state earmarked funds, loss of income